

**С. О. Дітковська
С. М. Кобзова
Л. В. Мальцева
О. А. Мельникова**

**Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи
для студентів V курсу денної й заочної форм
навчання зі спеціальності „Туризмознавство
(туристична діяльність)”**

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
„Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”
Інститут торгівлі, обслуговуючих технологій та туризму**

**С. О. Дітковська
С. М. Кобзова
Л. В. Мальцева
О. А. Мельникова**

**Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи
для студентів V курсу денної й заочної форм
навчання зі спеціальності „Туризмознавство
(туристична діяльність)”**

**Луганськ
ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”
2013**

УДК 378.48(076)
ББК 65.43р3
Д49

Рецензенти:

- Трегубенко О. М.* – доктор педагогічних наук, професор кафедри географії ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”.
- Зінченко В. О.* – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”.
- Рудь М. В.* – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”.

Дітковська С. О.

Д49 Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи для студентів V курсу денної й заочної форм навчання зі спеціальності „Туризмознавство (туристична діяльність)” / Дітковська С. О., Кобзова С. М., Мальцева Л. В., Мельникова О. А. ; ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. – 40 с.

Методичні рекомендації мають на меті висвітлити основні положення щодо проведення державної атестації та загальні вимоги щодо змісту та правил оформлення дипломних робіт.

Рекомендовано для студентів V курсу денного й заочного відділень спеціальності „Туризмознавство (туристична діяльність)”.

УДК 378.48(076)
ББК 65.43р3

*Рекомендовано до друку Навчально-методичною радою
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 10 від 05 червня 2013 р.)*

© Дітковська С. О., Кобзова С. Н.,
Мальцева Л. В., Мельникова О. А., 2013
© ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальні вимоги до державної атестації	5
2. Наукове керівництво дипломною роботою.....	6
3. Організація виконання дипломної роботи.....	7
4. Вимоги до дипломної роботи.....	8
4.1. Основні вимоги до структури роботи.....	8
4.2. Основні вимоги до оформлення роботи.....	16
5. Процедура підготовки до захисту.....	21
6. Захист дипломної роботи	22
7. Оцінювання дипломної роботи.....	24
Список використаних джерел	26
Додатки	27

ВСТУП

Соціально-економічні зміни в різних галузях економіки України спричинили істотні зміни у професійній підготовці фахівців будь-якого профілю. Моніторинг ринку праці свідчить про потребу, перш за все, у фахівцях сфери туризму, здатних забезпечити конкурентоспроможність турпослуг конкретного підприємства. Аналіз стану професійної підготовки фахівця сфери туризму підтверджує необхідність постійного вдосконалення теоретичних і методичних підходів до організації практичного навчання майбутніх фахівців.

Враховуючи це і відповідно до складової галузевих стандартів вищої освіти України – „Засоби діагностики якості вищої освіти. Вимоги до державної атестації” (ЗД) – в процесі державних іспитів державна екзаменаційна комісія зі спеціальності 7.14010301 „Туризмознавство (туристична діяльність)” проводить комплексну перевірку рівня готовності випускників до роботи в туристичній індустрії на сучасних ринкових умовах і на підставі отриманих результатів приймає рішення про присвоєння відповідної кваліфікації.

Відповідно до рішення кафедри туризму та готельного господарства (прокол № 1 від 31.09.2012 р.) державна атестація студентів ОКР „спеціаліст” спеціальності 7.14010301 „Туризмознавство (туристична діяльність)” проводиться у практичній формі. Державна атестація відбувається у вигляді захисту дипломної роботи.

Дипломна робота з фахових дисциплін виконується як домашнє завдання. Під час підготовки студент отримує консультацію у викладача та подає диплом на перевірку. Така форма атестації дає можливість виявити рівень засвоєння студентом теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю на первинних посадах відповідно до узагальненого об'єкта діяльності, оцінити рівень сформованості системи компетенцій спеціаліста вищевказаних спеціальностей згідно з цілями і завданнями вищої освіти та вимогами ринку праці у визначеній сфері діяльності.

Метою даних методичних рекомендацій є висвітлення загальних вимог до державної атестації, особливостей наукового керівництва дипломною роботою, вимог, що висуваються до неї стандартом, процедур підготовки до захисту та безпосередньо захисту наукового дослідження, а також критеріїв його оцінювання.

1. Загальні вимоги до державної атестації

Державна атестація – це процес встановлення відповідності якості здобутої вищої освіти, рівня набутих професійних компетенцій випускника ВНЗ вимогам галузевих стандартів вищої освіти України зі спеціальності 7.14010301 „Туризмознавство (туристична діяльність)” галузі знань 1401 „Сфера обслуговування”.

Державна атестація випускників здійснюється за допомогою засобів контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки з дотриманням принципів формування і реалізації системи засобів державної діагностики якості знань.

Принципами формування і реалізації системи засобів державної діагностики якості знань спеціаліста за спеціальністю 7.14010301 „Туризмознавство (туристична діяльність)” є: уніфікація, комплексність, взаємозамінність, взаємодоповненість, актуальність, інформативність, дієвість, індивідуальність, диференційованість, об'єктивність, відкритість, єдність вимог, предметність, інноваційність, валідність, варіативність.

Державна атестація здійснюється на підставі оцінювання якості освоєння освітньо-професійної програми, рівня професійних знань, умінь та навичок, ступеня сформованості системи професійних компетенцій спеціаліста, передбачених галузевими стандартами вищої освіти України зі спеціальності 7.14010301 „Туризмознавство” галузі знань 1401 „Сфера обслуговування”.

Державна атестація передбачає використання такого методу комплексної діагностики, як захист дипломної роботи [2, с. 10].

Дипломна робота як метод оцінювання рівня якості підготовки має продемонструвати, що спеціаліст туризмознавець володіє спеціальними знаннями, які здобуті у процесі навчання та практичної підготовки на рівні новітніх досягнень науки про туризм, що є запорукою його професійного мислення та творчої діяльності, та вміє:

- розв'язувати складні професійні завдання і проблеми, що потребує постійного оновлення знань і практичного досвіду, часто в умовах невизначеності, неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;

- працювати з інформаційними джерелами (законодавчою і нормативною базою, науковою спеціальною літературою, у т.ч. іноземними мовами, матеріалами глобальних інформаційних мереж, даними статистичної і фінансової звітності);

- логічно та аргументовано викладати матеріал;

- використовувати наукові методи для аналізу проблем та обґрунтування рішень з предмету професійної діяльності у галузі туризму;

- опанувати сучасні методи наукового дослідження;
- використовувати набуті навички для розроблення пропозицій і рекомендацій з предмета дослідження;
- робити висновки.

Захист дипломної роботи відбувається прилюдно на відкритому засіданні Державної екзаменаційної комісії [2, с. 12].

2. Наукове керівництво дипломною роботою

Керівником дипломної роботи може бути провідний викладач кафедри, котрий має ступінь доктора або кандидата наук, вчене звання та здійснює наукові дослідження відповідного напрямку.

Науково-методичне керівництво роботами можуть здійснювати також висококваліфіковані спеціалісти інших навчальних закладів, а також фахівці-практики з туризму, призначені завідувачем кафедри і затверджені наказом ректора ЛНУ імені Тараса Шевченка.

Основні **обов'язки наукового керівника** дипломної роботи:

- допомога студентів у виборі теми роботи;
- надання систематичних консультацій з питань порядку, послідовності виконання, визначення змісту та обсягу відповідних частин роботи;
- надання допомоги студентів у визначенні переліку питань і практичних матеріалів, які доцільно використовувати при виконанні роботи;
- надання консультацій за змістом роботи;
- перевірка виконання студентом проміжних етапів і всієї роботи й надання допомоги в її науковому редагуванні;
- вирішення питання про допуск роботи до попереднього захисту на кафедрі;
- складання відгуку на роботу відповідно до критеріїв оцінювання.

Обов'язки студента:

- обрати тему дипломної роботи;
- дібрати наукові джерела, які доцільно використовувати при виконання роботи;
- підготувати дипломну роботу;
- захистити роботу перед ДЕК [6, с. 2].

3. Організація виконання дипломної роботи

Процес виконання та підготовки до захисту дипломної роботи за терміном і змістом містить ряд послідовних етапів:

- вибір теми дипломної роботи (див. Додаток А) і подання відповідної заяви на ім'я завідувача кафедри (див. Додаток Д);

- заповнення календарного плану студента щодо виконання дипломної роботи. Рекомендовані плани до окремих тем дипломних робіт наведено у Додатках Б, В.

- робота з літературою в наукових установах, мережі Інтернет для написання Розділу 1 тощо;

- пошук потрібної інформації – збирання матеріалів на туристичних підприємствах та їх об'єднаннях, туристичних організаціях, структурних підрозділах центральних та місцевих органах виконавчої влади у галузі туризму під час виробничої практики – для студентів денної форми навчання або переддипломної – для студентів заочної форми навчання, що стануть основою для написання Розділу 2;

- аналіз зібраного матеріалу; проведення експерименту, економічних розрахунків, втілення у роботу підприємств та організацій пропозицій щодо вдосконалення їх роботи під час відповідних практик для написання Розділу 3;

- регулярне подання керівнику частин наукової роботи в установлені терміни;

- написання першого варіанта дипломної роботи, обговорення з науковим керівником її результатів;

- проходження передзахисту дипломної роботи на засіданні кафедри туризму та готельного господарства;

- доопрацювання та оформлення дипломної роботи, відповідно до зауважень, що були висунуті на передзахисті. Передача роботи для перевірки науковому керівнику.

- отримання письмового відгуку наукового керівника (див. Додаток Е);

- подання наукової роботи на рецензування та отримання рецензії (див. Додаток Ж);

- подання дипломної роботи у переплетеному вигляді на кафедру туризму та готельного господарства за три тижні до початку державної атестації;

- підготовка виступу та презентації для захисту дипломної роботи.

4. Вимоги до дипломної роботи

4.1. Основні вимоги до структури роботи

Дипломна робота є підсумковою кваліфікаційною роботою, яка дає можливість виявити рівень засвоєння студентом теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю на первинних посадах відповідно до узагальненого об'єкта діяльності.

Мета дипломної роботи – розв'язання комплексу прикладних завдань відповідно до узагальненого об'єкта діяльності на основі застосування системи теоретичних знань і практичних навичок, здобутих у процесі всього періоду навчання.

Дипломна робота повинна мати логічний, доказовий, аргументований характер і відповідати таким вимогам:

- містити науковий аналіз предмета дослідження;
- результати особисто проведених комплексних досліджень та аналіз прикладних проблем у сфері туризму відповідно до узагальненого об'єкта діяльності;
- вносити і обґрунтовувати реальні пропозиції щодо вдосконалення різних аспектів професійної діяльності відповідно до предмета дослідження;
- бути належно оформленою і мати всі необхідні супровідні документи.

Дипломна робота виконується на матеріалах реально діючих туристичних підприємств та їх об'єднань, туристичних організацій; структурних підрозділів центральних та місцевих органів виконавчої влади у галузі туризму.

Тема дипломної роботи повинна мати проблемний характер і відображати актуальні питання розвитку туризму в світі, країні (регіоні, дестинації), вдосконалення різних аспектів туристичної діяльності з урахуванням досягнень сучасної теорії та методології науки про туризм відповідно до основних функцій та типових завдань туристичного обслуговування, що формують складові професійної компетентності спеціаліста зі спеціальності. Приклади тем для дипломної роботи наведені у Додатку 1.

За структурою дипломна робота містить вступ, основну частину (**розділи: теоретичний, дослідницько-аналітичний та рекомендаційний**), висновки, список використаних джерел та додатки [2, с. 11–12].

Зміст дипломної роботи визначається її темою.

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. У вступі подають загальну характеристику роботи в рекомендованій нижче послідовності: актуальність теми, об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження, методи дослідження, наукова новизна та практична значущість роботи, апробація результатів дослідження, структура роботи.

У **Розділі 1**, як правило, розглядаються теоретичні аспекти досліджуваного питання, робиться літературний огляд об'єкта дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх наукова класифікація, обґрунтовуються основні фактори впливу, обумовлені станом справ у туристичній галузі тощо. Теоретичне обґрунтування, значення, класифікаційні характеристики, історія та сутність об'єкта дослідження, методичні підходи викладаються якомога просто і стисло.

Працюючи над першим розділом, студент самостійно вивчає літературні джерела (книги, брошури, наукові статті, офіційні документи, відомчі матеріали), що дає йому змогу визначити теоретичні основи досліджуваних питань. Варто також використовувати широкі можливості пошуку потрібної інформації у мережі Інтернет.

Для констатації та обґрунтування загальнотеоретичних висновків та тенденцій необхідно використовувати статичні щорічники та збірники „Статичний щорічник України”, (або „Україна в цифрах”), статичні бюлетені: „Туризм в Україні”. „Готельне господарство України”, Санаторно-курортне господарство” за відповідні роки та інше.

Як правило перший розділ складається з 3 підрозділів (параграфів). Рекомендований об'єм розділу – 25-30 сторінок. Перший розділ є основою для розробки прикладних аспектів обраної теми.

Розділ 2 – це дослідницько-аналітична частина роботи. Він містить 3-4 підрозділи (параграфи), в яких студент, використовуючи зібраний матеріал, аналізує та розкриває зміст тих питань, що становлять проблему дослідження. Матеріали необхідні для написання розділу збираються під час **виробничої практики** – для студентів денної форми навчання або **переддипломної** – для студентів заочної форми навчання.

У підрозділах (параграфах) кожного розділу дається опис, характеристика сучасного стану досліджуваної проблеми на предметі дослідження, ґрунтовний аналіз із використанням накопиченого

фактичного матеріалу та теоретичних знань, певного методичного інструментарію.

Так для економічних тем, джерелом інформації можуть бути планові та фактичні показники господарської діяльності, статистична та бухгалтерська звітність, дані управлінського обліку, які не є предметом комерційної таємниці, накази, розпорядження, регламентуючі документи, результати спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинної інформації, які використовував студент під час виробничої та переддипломної практик.

Особливе значення має правильне узагальнення накопиченого матеріалу, групування та обробка матеріалу, на основі якого проводиться кваліфікований аналіз, обґрунтовуються пропозиції.

Так, параграф 2.1 має містити загальну характеристику досліджуваного туристичного підприємства. При цьому, в параграфі повинна бути узагальнена наступна інформація:

- назва, правовий статус, адреса місця розташування підприємства;
- опис основних напрямків господарської діяльності підприємства (спеціалізації);
- опис генеральної мети функціонування підприємства на ринку та його місії (якщо є);
- органіграма з детальним описом організаційної структури управління підприємством, із зазначенням підрозділів (якщо є) та ієрархічності;
- опис обраної маркетингової стратегії і пріоритетів розвитку підприємства.

Параграф 2.2 повинен містити аналіз господарської діяльності підприємства. У цьому параграфі аналізується динаміка основних економічних показників діяльності підприємства за 3-5 років, а також здійснюється ситуаційний аналіз підприємства.

На першому етапі написання даного параграфу аналізується динаміка змін основних економічних показників підприємства. Результати аналізу доцільно відображати табличним (табл. 4.1) або графічним способом (діаграми, графіки, що відображають структуру показника або зміни показника у часі).

Таблиця 4.1

**Основні економічні показники підприємства „.....”,
2010-2012 рр.**

Показник*	2010	2011	2012	Коефіцієнт росту (2012/2010), %	Коефіцієнт приросту (2012/2010), %
1	2	3	4	5	6
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг), грн.					
Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг), грн.					
Фінансовий результат до оподаткування, грн.					
Чистий прибуток (збиток), грн.					
Кількість персоналу, усього, осіб					
Середньодобова кількість відвідувачів, осіб					
Кількість обслугованих туристів упродовж року, усього					
...					

* Перелік основних економічних показників туристичного підприємства, зазначений у таблиці є орієнтований. За бажанням студента, та при наявності відповідної економічної інформації його можна розширити.

Коефіцієнт росту економічного показника показує у скільки разів збільшилося значення показника в порівнянні з базисним періодом (попереднім періодом), а в разі зменшення – яку частину базисного показника становить показник, що аналізується.

Коефіцієнт росту розраховується за формулою:

$$Kp = \left(\frac{P_1}{P_0} \right) \times 100 \quad (4.1)$$

де, Kp – коефіцієнт росту показника, %;

P₀ – показник звітного періоду (наприклад, 2012 р.);

P_б – показник базисного періоду (наприклад, 2010 р.);

Коефіцієнт приросту економічного показника характеризує відносну величину приросту і показує, на скільки відсотків порівнюваний показник більше або менше показника, прийнятого за базу порівняння (наприклад, показника за один з попередніх періодів).

Коефіцієнт приросту розраховується за формулою:

$$K_{\text{пр}} = K_p - 100 \quad (4.2)$$

При розрахунках коефіцієнтів росту і приросту, слід пам'ятати, що коефіцієнт росту завжди має позитивне значення, навіть у тих випадках, якщо, наприклад, економічний показник знизився із 100 умовних грн. в 2010 році до 50 умовних грн. в 2012. У даному випадку, розрахований коефіцієнт росту становить 50%, а приросту – 50%.

Наприкінці таблиці необхідно сформулювати загальні висновки щодо динамки розвитку аналізованих показників. Якщо аналізовані економічні показники зазнали істотних змін, необхідно проаналізувати причини, що привели до цього. Так, наприклад, істотне зростання чистого прибутку в звітному періоді може свідчити про збільшення обсягів реалізації туристичних послуг, розширення сфери присутності підприємства на ринку, впровадження інновацій і т.д. Причинами зменшення обсягів реалізації продукції та послуг можуть бути, наприклад, неефективна маркетингова стратегія підприємства в умовах зростаючої конкуренції на туристичному ринку регіону, низька якість обслуговування клієнтів тощо.

Наступним етапом аналізу господарської діяльності дослідженого підприємства є ситуаційний аналіз. Ситуаційний, або SWOT-аналіз може здійснюватися як для підприємства взагалі, так і для окремих видів бізнесу. Його результати в подальшому використовуються при розробці стратегічних планів і планів маркетингу.

Методологія SWOT-аналізу передбачає спочатку виявлення сильних і слабких сторін, а також загроз і можливостей, а далі встановлення ланцюжків зав'язків між ними, які в подальшому можуть бути використані для формулювання стратегій досліджуваного туристичного підприємства.

У дипломній роботі рекомендовано проведення SWOT-аналізу за спрощеною методикою – формування однієї загальної матриці SWOT-аналізу (табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Матриця SWOT-аналізу підприємства

	Позитивний вплив	Негативний вплив
Внутрішнє середовище організації	Сильні сторони	Слабкі сторони
Зовнішнє середовище організації	Можливості	Загрози

Під час проведення SWOT-аналізу, слід враховувати розходження між елементами SWOT: силами, слабкостями, можливостями й загрозами. Сильні і слабкі сторони – це внутрішні риси компанії, отже, їй підконтрольні. Можливості і загрози пов'язані з характеристиками зовнішнього середовища підприємства.

По закінченню проведення ситуаційного аналізу, формулюються загальні висновки та рекомендації щодо формування стратегії розвитку підприємства з урахуванням його сильних і слабких сторін, можливостей та загроз зовнішнього середовища у відповідності з темою дипломної роботи.

Зміст параграфу 2.3 обумовлюється безпосередньо обраною темою дипломної роботи. У параграфі аналізується стан досліджуваної проблеми на підприємстві, щоб надалі, в третьому розділі дипломної роботи, на підставі отриманих результатів, можна було сформулювати шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства за обраним напрямом.

Так, наприклад, якщо тема дипломної роботи пов'язана з організацією менеджменту на туристичному підприємстві, то в параграфі може бути проведений аналіз ефективності основних функцій менеджменту, таких як планування, організація, мотивація та контроль, або однієї з функцій менеджменту – якщо тема вузькоспеціалізована. Якщо тема дипломної роботи пов'язана з поліпшенням якості обслуговування на підприємстві, то і зміст даного параграфу має включати безпосередньо аналіз якості обслуговування на підприємстві з виявленням основних проблем у цьому напрямку. Теми, які пов'язані з організацією маркетингової діяльності на підприємстві, відповідно, повинні містити аналіз організації всієї маркетингової діяльності на підприємстві, або одного з її напрямків: обраної маркетингової стратегії, маркетингових досліджень, організації збуту і просування послуг і тур-продуктів, реклами, PR (зав'язків з громадськістю) тощо.

Аналіз обов'язково повинен кореспондуватися з теоретичним матеріалом, розкритим у попередньому розділі. Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми мають супроводжуватися

тлумаченням та висновками, які дозволяють визначити сутність процесів, що досліджуються, їх особливості, тенденції.

Текст наукової роботи може супроводжуватися реальними документами, що наводяться у додатках, і підкріплюватися стислим коментарем.

Останній параграф другого розділу (параграф 2.4) повинен висвітлювати заходи щодо санітарно-гігієнічного забезпечення, охорони праці, техніки безпеки або охорони довкілля відповідно до об'єкту дослідження.

Рекомендований обсяг розділу – 25-35 сторінок.

У **Розділі 3** – рекомендаційному – як правило, містяться 2-3 взаємопов'язані підрозділи (параграфи), які поступово розкривають конкретні науково-обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення проблеми, яка досліджується, наприклад поліпшення управління та підвищення ефективності роботи туристичного підприємства.

У розділі наводиться набір рекомендацій щодо підвищення ефективності в будь-якому напрямі; здійснюється розробка та впровадження нововведень, висловлюються пропозиції щодо заходів, методів і підходів до вдосконалення предмету дослідження. Пропозиції, відповідно до напрямку дослідження, повинні бути ретельно обґрунтовані, спираючись на висновки, отримані у другому розділі.

Наприкінці кожного розділу рекомендується сформулювати висновки із стислим викладом наведених у розділі наукових і практичних результатів.

Висновки являють собою коротке резюме дипломної роботи із результатами проведеного дослідження. Висновки повинні відповідати поставленим завданням. Вони мають бути чітко сформульовані, мати конкретний характер, витікати з наслідків дослідження і розкривати результативність (ефективність) запропонованих рекомендацій; умови, методики, моделі їх практичного застосування тощо. У висновках не можна наводити пропозиції, які не були представлені у третьому розділі. Обсяг висновків і пропозицій не повинен перевищувати 4-5 сторінок.

Рекомендований обсяг дипломної роботи спеціаліста становить **90-110 сторінок**. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки. Допускається відхилення у межах $\pm 10\%$.

Наприклад, розглянемо структуру дипломної роботи за темою „Оцінка і напрями поліпшення фінансового стану підприємства „.....”, м.” (план роботи наведений у Додатку Б).

У першому розділі необхідно розглянути теоретичні аспекти дослідження фінансового стану будь-якого підприємства як комплексного поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. Враховуючи той факт, що фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності, у параграфі 1.2. доцільно надати характеристику саме цих складових.

У другому розділі, як зазначалося вище, необхідно здійснити аналіз господарської діяльності підприємства: розглянути загальну характеристику діяльності, розкрити основні техніко-економічні показники функціонування і проаналізувати їх, визначити структуру виконаних послуг і провести її аналіз.

Так у параграфі 2.1. студент повинен дати повну характеристику підприємства: історію розвитку, форму власності, місце розташування, район діяльності, контингент споживачів, що обслуговується, потік споживачів, режим праці, чисельність працівників, характеристику товарів (послуг), технічне забезпечення, схему організації апарату управління, перелічити основні підрозділи організації, подати характеристику видів роботи кожного підрозділу, характеристику послуг або продукції яка випускається.

Враховуючи істотний вплив державних законодавчих органів на діяльність підприємства, студент повинен вказати, якими Законами України, ухвалами Верховної Ради і Кабінету Міністрів, Указами Президента України, інструкціями, методичними вказівками, наказами керується підприємство в своїй виробничій, комерційній і фінансовій діяльності.

У параграфі 2.2. необхідно проаналізувати, по-перше, зовнішнє середовище функціонування підприємства. Для його характеристики студент повинен проаналізувати чинники макро- і мікросередовища підприємства з чіткою конкретизацією їх впливу. Аналізуючи мікросередовище, студент повинен вивчити роботу фірми з постачальниками ресурсів, посередниками, споживачами, вказати основних конкурентів. Зробити SWOT-аналіз підприємства. По-друге, необхідно проаналізувати внутрішнє середовище функціонування підприємства: провести загальний економічний аналіз господарсько-фінансової діяльності, тобто проаналізувати основні показники господарської діяльності в звітному періоді в

порівнянні з попереднім періодом.

У параграфі 2.3 здійснюється аналіз того аспекту роботи підприємства, що безпосередньо пов'язаний з темою дипломного дослідження, наприклад, висвітлити та проаналізувати структуру виконаних робіт, послуг; здійснити оцінку вірогідності банкрутства туристичного підприємства. У параграфі 2.4 обов'язково необхідно описати заходи щодо охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях на підприємстві, що досліджується.

У третьому розділі доцільно визначити шляхи вдосконалення діяльності досліджуваного підприємства: наприклад, визначити напрямки поліпшення фінансового стану, економічно обґрунтувати рекомендації щодо поліпшення фінансового стану.

Список рекомендованої для використання студентами літератури під час роботи над дипломною роботою наведений у Додатку Л.

4.2. Основні вимоги до оформлення роботи

Робота подається у друкованому вигляді. Текст роботи повинен бути надрукований на білому аркуші формату А4. Вимоги до параметрів сторінок: розмір лівого поля – 30 мм; правого – не менше 15 мм; розмір верхнього і нижнього полів – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким з однаковою щільністю тексту.

Вимоги до тексту: шрифт – Times New Roman; розмір – 14 пт; міжрядковий інтервал – 1,5 пт; вирівнювання за шириною; відступ абзацу – 15 мм.

Вимоги до назв розділів: жирним шрифтом.

Прізвища, назви установ, організацій, фірм та інші власні назви у роботі наводять мовою оригіналу. Скорочення слів і словосполучень – відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

Оформлення елементів роботи

Текст дипломної роботи розбивається на розділи, підрозділи (параграфи) і пункти, які повинні мати порядкові номери. Структурні елементи „ЗМІСТ”, „ВСТУП”, „РОЗДІЛ”, „ВИСНОВКИ”, „СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, „ДОДАТКИ” не нумерують.

Заголовки структурних частин друкують великими літерами по центру рядка. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки. Розділи, підрозділи, пункти, підпункти роботи слід нумерувати арабськими цифрами.

Першою сторінкою роботи є титульна сторінка, яку включають до загальної нумерації сторінок (приклад оформлення наведено у Додатку К). На титульній сторінці номер не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Нумерація сторінок роботи повинна бути наскрізною, включаючи список літератури. Номери сторінок проставляються арабськими цифрами в правому верхньому кутку листа без крапки.

Оформлення рисунків і таблиць

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюструвати роботу слід, виходячи із певного загального задуму, що допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданним пропускам ілюстрацій до найважливіших тем.

Ілюстрації позначають словом „Рис.” і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією (наприклад: „Рис. 1.2. Спрощена модель підприємства як відкритої системи”).

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис „Таблиця” із зазначеннями номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: „Таблиця 1.2” (друга таблиця першого розділу). При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово „Таблиця” і її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова „Продовж, табл.” і вказують номер таблиці, наприклад: „Продовж, табл.1.2”. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту жирним шрифтом. Текст у таблиці варто друкувати кеглем 12 з одинарним інтервалом.

Правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні дипломної роботи студент повинен посилатися на цитовану літературу, або на ту літературу, звідки взято ідеї, висновки, питання, вивченню яких присвячена робота. Посилання в тексті на літературні джерела слід зазначати порядковим номером за

переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, „... у працях [1, с. 134; 3, с. 29]...”.

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Загальні вимоги до цитування такі: а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання; б) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело; в) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання результатів його роботи [1].

Оформлення літератури та додатків

Джерела у списку літератури розміщують в алфавітному порядку.

Додатки слід оформлювати як продовження дипломної роботи на наступних сторінках. Кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої повинно бути надруковано слово „Додаток ___” і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, О, Ч, Ь, наприклад, Додаток А, Додаток Б і т.д.

Вимоги до оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Джерела, що використані для написання наукових робіт, слід розміщувати в списку за алфавітним порядком прізвищ авторів (якщо авторів декілька, то прізвищ перших), а також заголовків праць. До списку літератури включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. Неприпустимим є переклад російських видань українською мовою. Література іноземними мовами наводиться в кінці списку використаної літератури. Відомості про джерела, що включені до списку, подаються згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 „Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої

справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання” (див. табл. 4.3).

Таблиця 4.3

**Зразки оформлення бібліографічного опису
в списку джерел**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	Воскресенский В. Ю. Международный туризм : Учеб. пос. / В. Ю. Воскресенский. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2008. – 463 с.
Два автори	Романов А.А. География туризма : Учеб.пособие. / А. А. Романов, Р. Г. Саакянц – М. : Советский спорт, 2002. – 464 с.
Три автори	Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг : Підручник. / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Галич. – К., 2008. – 661 с.
Чотири автори	Фізична географія Української РСР : навч. посіб. для студ. геогр. спец. ун-тів і пед. ін-тів / [О. М. Маринич, А. І. Ланько, П. Г. Шищенко, М. І. Щербань]; за ред. О. М. Маринича. – К. : Вища шк., 1982. – 208 с.
П'ять і більше авторів	Экономическая и социальная география стран ближнего зарубежья: пособие для вузов / [М. П. Ратанова, В. Л. Бабурин, Г. И. Гладкевич и др.]. – М. : Дрофа, 2005. – 576 с.
Стаття з журналу	Коваленко К. Туризму на Луганщині быть? / Ксения Коваленко // Наша газета. – 2008. – № 147 (2972). – С. 9.
Багатотомний документ	Максаковский В. П. Географическая картина мира: Учебн. пособие: у 2 кн. / В. П. Максаковский. – Ярославль, Верхневолжское книжное издательство, 1995. – Кн. II – 560 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	Пазенок В. С. Туризмолгія: концепти теорії туризму / В. С. Пазенок // Матеріали VII-х аспірантських читань [«Туризмолгія: концепції та термінологічно-понятійний апарат»]. – К. : КУТЕП, 2006. – 185 с.
Перекладні видання	Дж. Кристофер Холлоуей. Туристический бизнес. / Дж. Кристофер Холлоуей, Дейл Тейлор. – К. : Знання, 2007. – 673 с.

Словники, енциклопедії	Украинско-русский словарь / [под ред. В. С. Ильина]. – К. : 1965. – 275 с.
Тези доповідей	Литвин В. М. Втрати України в Другій світовій війні // Українська історична наука на сучасному етапі розвитку : II Міжнар. Наук. конгрес укр. істориків. Кам'янець-Подільський, 17-18 верес. 2003 р. – Кам'янець-Подільський; К.; Нью-Йорк; Острог, 2005. – Т. 1. – С. 23-36.
Дисертації	Бабарицька В. К. Територіальна організація комплексу міжнародного туризму України : Дис... канд. географ. наук: 11.00.02 / Київський ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 1997. – 194 с.
Автореферати дисертацій	Гализдра А. С. Феномен туризма : соціально-філософський аналіз : автореф. дис. на получение науч. степени канд. филос. наук : спец 09.00.11 «Социальная философия и философия истории» / А. С. Гализдра. – Саратов, 2006. – 23 с.
Роботи іноземною мовою	Yearbook of Tourism Statistics. – 1995 – 1999. – WTO, Madrid, Spain, Vol. II. – 278 p. Homans G. Social Behaviour as Exchange // American Journal of Sociology. – 2008. – Vol. 63. – P. 32-49.
Посилання на Інтернет	Березин В. Н. Философия туризма / В. Н. Березин [Електронний ресурс]. – Режим доступу до вид. : http://www.proza.ru/avtor/gachki

В описах дозволені скорочення тільки таких міст: К. (Київ), М. (Москва), Л. (Ленінград), СПб (Санкт-Петербург), закордонних – Р. (Paris), L. (London), N.Y. (New York).

5. Процедура підготовки до захисту

До захисту дипломної роботи допускаються студенти, які успішно склали заліково-екзаменаційну сесію, пройшли виробничу та переддипломну практики та захистили звіти з них. Студенти, які не пройшли передзахист дипломної роботи не допускаються до її захисту. Вони мають право пройти цю процедуру наступного року.

Підготовка до захисту дипломної роботи відбувається у такій послідовності.

За графіком відбувається попередній захист дипломної роботи на засіданні кафедри туризму та готельного господарства. Студент повинен з'явитися на передзахист із **чорновим варіантом наукової роботи та календарним планом** роботи. Процедура передзахисту передбачає стислу доповідь студента (не більше 5-7 хвилин), яка повинна містити переважно результати дослідження (загальні висновки), а також відповіді студента на запитання викладачів кафедри щодо змісту наукового дослідження. За умови успішного передзахисту студент допускається до захисту дипломної роботи. Якщо студенту були зроблені суттєві зауваження, то він може бути допущений до захисту умовно, тобто за умови їх усунення протягом 1 тижня. Після цього робота ще раз подається науковому керівнику з метою контролю усунення зауважень.

Виконана студентом дипломна робота подається науковому керівникові, який перевіряє її, пише стислий відгук, в якому оцінює як якість виконання власне роботи, так і працю студента над нею. Керівник робить висновок про можливість захисту представленої студентом наукової роботи та ставить свій підпис.

У разі позитивної оцінки робота повинна бути оформлена належним чином та переплетена (у палітурній майстерні). До внутрішньої сторінки обкладинки дипломної роботи студент приклеює конверт, у якому розміщує супроводжувальні документи (відгук наукового керівника, рецензію, диск) На титульній сторінці студент ставить свій підпис.

Дипломна робота супроводжується рецензією, що підписується рецензентом – провідним фахівцем у галузі туризму або науковцем (викладачем) із туризму, географії, менеджменту, маркетингу, фінансів, інших вищих навчальних закладів освіти, інших кафедр університету.

У рецензії не повинно бути загальних фраз. Слід уникати узагальнювальних неконкретних пропозицій, наприклад, „про виконану роботу і успішне рішення ряду завдань”.

Рецензія на дипломну роботу повинна мати певну послідовність. У заголовку вказується тема проекту, П.І.Б. студента, його група, факультет і т.д. Потім слід сказати актуальності вибраної для дипломної роботи теми. Потім характеризується виконана дипломна робота. Узагальнено розглядається зміст проведеного дослідження. У рецензії повинні оцінюватися усі частини готової роботи.

Виділяються найцінніші або цікавіші частини в дослідженні. Підкреслюється теоретична і практична значущість роботи, обробка джерел, цінні досягнення автора. Важливо підкреслити самостійні судження, міру ерудованості, уміння бачити прикладні аспекти роботи.

Вказуються пропозиції з боку автора дипломної роботи. Вони повинні мати загальну практичну цінність. Це можуть бути пропозиції будь-якого характеру, що витікають з теми цього дослідження.

Вказуються можливі недоліки у виконаній автором роботі. Потім йде загальне оцінювання роботи і показується її відповідність заданому рівню.

Для оцінювання роботи використовується чотирибальна система („відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”). Рецензент повинен підписатися із зазначенням свого прізвища, ім'я та по батькові, місця роботи та посади, яку займає, наукового ступеня, вченого звання. Підпис закріпити круглою печаткою за основним місцем роботи.

Основні пункти, які має містити рецензія надані у Додатку Ж.

6. Захист дипломної роботи

Дипломна робота, яка рекомендована до захисту, захищається згідно з графіком роботи Державної екзаменаційної комісії.

На засідання ДЕК до початку захисту подаються такі документи:

директором ІТОТТ:

- наказ або витяг з наказу ректора про затвердження персонального складу ДЕК;
- наказ про допуск до захисту дипломних робіт зі спеціальності „Туризмознавство (туристична діяльність)”;
- витяг з протоколу передзахисту дипломних робіт на кафедрі туризму та готельного господарства;
- зведена відомість про виконання студентами навчального плану;

- списки студентів, допущених до захисту дипломних робіт;

кафедрою туризму та готельного господарства:

- дипломна робота на паперовому (перепліт з твердою обкладинкою) та електронному носіях;
- відгук керівника дипломної роботи;
- рецензія на дипломну роботу;
- інші матеріали, які характеризують наукову і практичну цінність виконаної дипломної роботи (довідки про впровадження та ін.).

Захист написаної дипломної роботи проводиться в формі публічного захисту (доповідь). Час відведений на виступ – 7-10 хвилин. Доповідь студента повинна містити актуальність обраної теми, основні завдання дослідження, стислий виклад матеріалу за темою, висновки та рекомендації, що були зроблені у процесі роботи над дипломом.

Виступ повинен супроводжуватися показом слайдів у програмі Microsoft Power Point, на які винесені основні результати проведеного дослідження.

Перед захистом слід ретельно прочитати рецензію, особливу увагу звернути на висловлені рецензентом зауваження і, якщо можливо, дати аргументовану відповідь у доповіді.

Голова та члени ДЕК, а також інші особи, присутні на захисті, можуть звертатися до студента із запитаннями, на які він зобов'язаний дати змістовні відповіді.

Після цього зачитується рецензія та надається слово науковому керівнику для характеристики дипломної роботи та ставлення студента до своїх обов'язків.

Після захисту ДЕК на закритому засіданні приймає рішення стосовно оцінки кожної дипломної роботи індивідуально за результатами публічного захисту з урахуванням висновків наукового керівника та рецензента. У разі недосягнення згоди між членами ДЕК щодо оцінки дипломної роботи, голос голови комісії є вирішальним.

За результатами успішного захисту дипломної роботи Державна екзаменаційна комісія приймає рішення щодо присвоєння кваліфікації „спеціаліст-туризмознавець” за спеціальністю 7.14010301 „Туризмознавство (туристична діяльність)” галузі знань 1401 „Сфера обслуговування” ГСВОУ і про видачу випускнику диплома державного зразка.

Повторний захист дипломної роботи з метою підвищення оцінки не допускається. Рішення ДЕК оголошується прилюдно в день

захисту дипломних робіт. Воно є остаточним та оскарженню не підлягає. Оцінка, визначена комісією, відображається в протоколі ДЕК та залікових книжках.

Студента, який отримав на захисті дипломної роботи незадовільну оцінку, повинні відрахувати з університету. У цьому випадку йому видається академічна довідка встановленого зразка. Він має право бути повторно допущеним до захисту дипломної роботи протягом наступних трьох років у період роботи ДЕК.

Якщо студент не з'явився на засідання ДЕК для захисту дипломної роботи, то в протоколі відзначається, що він не атестованим у зв'язку з неявкою на засідання ДЕК.

При встановленні плагіату студент має право бути повторно допущеним до захисту тільки після опрацювання нової теми.

Під час захисту дипломних робіт ведеться протокол засідання ДЕК, у якому відображаються всі питання до студента. Протоколи підписуються головою та членами ДЕК, які брали участь у засідання, зберігаються в архіві ЛНУ ім. Тараса Шевченка протягом 75 років.

Дипломні роботи після захисту передаються на кафедру туризму та готельного господарства, де вони реєструються у спеціальних журналах та зберігаються протягом 5 років. Відповідальність за їх збереження покладено на матеріально відповідальну особу кафедри.

По завершенні роботи ДЕК її голова складає звіт, у якому відображає якісні та кількісні показники захисту, пропозиції щодо вдосконалення дипломних робіт спеціалістів.

7. Оцінювання дипломної роботи

Оцінювання рівня якості підготовки спеціаліста здійснюють члени Державної екзаменаційної комісії на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання.

Об'єктом оцінювання якості підготовки спеціаліста є сукупність здобутих знань, набутих умінь і навичок, сформованої системи професійних компетенцій, відтворених у процесі виконання і захисту дипломної роботи.

Оцінювання рівня якості підготовки спеціаліста зі спеціальності 7.14010301 „Туризмознавство (туристична діяльність)” здійснюється членами Державної екзаменаційної комісії на основі принципів: об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності, диференційованого та компетентнішого підходу з урахуванням набутої системи типових універсальних (базових) і спеціальних професійних

компетенцій, які відображають результати навчання (компетентності) за складовими, визначеними у стандарті.

Рівень якості підготовки спеціаліста визначається за системами оцінювання: Європейською кредитно-трансферною системою (ЄКТС) (за шкалою „А”, „В”, „С”, „D”, „E”, „FX”, „F”); національною (за шкалою „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”); системою ВНЗ (за 100-бальною шкалою); комплексною (поєднання ЄКТС, національної системи та/або системи оцінювання ВНЗ) [2, с. 13].

Система оцінювання дипломної роботи спеціаліста спирається на такі параметри:

глибина аналізу спеціальної літератури, у тому числі й використання новітніх праць як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців;

- актуальність і перспективність теми дослідження;
- ступінь наукової новизни;
- методика дослідження;
- достовірність і верифікованість висновків;
- логіка викладення матеріалу;
- стиль, мова і орфографія викладення матеріалу.

Робота, в якій надано власну оцінку різноманітних джерел, використані різні методи дослідження, побудована формалізована модель проблеми, зроблені власні дослідження, розрахунки і на їх основі – аргументовані висновки та обґрунтовані пропозиції може бути оцінена на **„відмінно”**.

Робота, в якій зроблено власну оцінку використаних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, зроблені висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими, може бути поставлена оцінка **„добре”**.

Дипломна робота, в якій розкрито тему, прореферовані використані джерела, здійснено аналіз певної інформаційної та статичної бази даних, сформульовано висновки, але без необхідного їх обґрунтування допускається до захисту, але не може бути оцінена вище ніж **„задовільно”**.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій (розроблено на підставі ДСТУ 3008-95 „Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення”) // Бюлетень ВАК України. – № 9-10. – 2011. – 10 с.
2. Засоби діагностики якості вищої освіти. Вимоги до державної атестації. Складова ГСВОУ підготовки спеціаліста зі спеціальності 7.14010301 „Туризмознавство (за видами)” галузі знань 1401 „Сфера обслуговування”, затверджена наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 21.05.2012 № 1059.
3. Макаровська Т. П. Економіка підприємства : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Макаровська Т. П., Бондар Н. М. – К. : МАУП, 2003. – 304 с.
4. Освітньо-професійна програма ГСВОУ підготовки спеціаліста зі спеціальності 7.14010301 „Туризмознавство (за видами)” галузі знань 1401 „Сфера обслуговування”, затверджена наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 08.11.2010 № 1059.
5. Соболева Е. А. Финансово-экономический анализ деятельности турфирмы / Е. А. Соболева, И. И. Соболев. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 128 с.
6. Типове положення про магістерську роботу в Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка, 2011.

ДОДАТКИ

Додаток А

Перелік орієнтовних тем дипломних робіт для спеціальності 7.14010301 „Туризмознавство (туристична діяльність)”

1. Шляхи підвищення ефективності управління персоналом туристичного підприємства
2. Шляхи підвищення конкурентоспроможності туристичного підприємства
3. Шляхи підвищення результативності функції планування на туристичному підприємстві
4. Вдосконалення системи стратегічного управління туристичним підприємством
5. Організація PR на туристичному підприємстві
6. Оцінка і напрями поліпшення фінансового стану підприємства „.....”, м.
7. Удосконалення організаційної структури управління туристичного підприємства „.....”, м.
8. Вдосконалення маркетингової стратегії туристичного підприємства „.....”, м.
9. Напрями поліпшення корпоративної культури туристичного підприємства „.....”, м.
10. Оцінка і напрями поліпшення іміджу туристичного підприємства „.....”, м.
11. Шляхи вдосконалення організації обслуговування клієнтів на туристичному підприємстві „.....”, м.
12. Оцінка і напрями поліпшення ефективності інноваційної діяльності туристичного підприємства „.....”, м.
13. Удосконалення системи комунікації туристичного підприємства „.....”, м.
14. Удосконалення рекламного продукту туристичного підприємства „.....”, м.
15. Вдосконалення регіонального туристичного продукту підприємства „.....”, м.
16. Удосконалення процесу обслуговування споживачів туристичного підприємства „.....”, м.
17. За вибором студента.

Зразок змісту дипломної роботи

Тема: **Оцінка і напрями поліпшення фінансового стану підприємства „Дельта Тур”, м. Луганськ**

Вступ

Розділ 1. Теоретичні аспекти дослідження фінансового стану підприємства

- 1.1. Фінансовий стан підприємства як комплексне поняття
- 1.2. Залежність фінансового стану від виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності підприємства

Висновки до першого розділу

Розділ 2. Аналіз господарської діяльності підприємства „Дельта Тур”, м. Луганськ

- 2.1. Загальна характеристика діяльності підприємства
- 2.2. Основні техніко-економічні показники діяльності підприємства і їх аналіз
- 2.3. Оцінка вірогідності банкрутства підприємства
- 2.4. Охорона праці та безпека життєдіяльності на підприємстві.

Висновки до другого розділу

Розділ 3. Шляхи вдосконалення фінансового стану підприємства „Дельта Тур”, м. Луганськ

- 3.1. Напрямки поліпшення фінансового стану підприємства
- 3.2. Економічне обґрунтування рекомендацій щодо поліпшення фінансового стану підприємства

Висновки до третього розділу

Загальні висновки

Список використаних джерел

Додатки

Зразок змісту дипломної роботи

Тема: Удосконалення маркетингової стратегії туристичного підприємства „Шалені мандри”, м. Луганськ

Вступ

Розділ 1. Теоретичні аспекти дослідження маркетингової стратегії туристичного підприємства

- 1.1. Маркетингова стратегія підприємства та її складові
- 1.2. Особливості формування маркетингової стратегії туристичного підприємства

Висновки до першого розділу

Розділ 2. Дослідження політики формування та оцінка маркетингової стратегії туристичного підприємства „Шалені мандри”, м. Луганськ

- 2.1. Загальна характеристика діяльності підприємства
- 2.2. Основні техніко-економічні показники діяльності підприємства і їх аналіз
- 2.3. Визначення основних положень діючої маркетингової стратегії підприємства та оцінка її ефективності
- 2.4. Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях на підприємстві

Висновки до другого розділу

Розділ 3. Рекомендації щодо вдосконалення маркетингової стратегії туристичного підприємства „Шалені мандри”, м. Луганськ

- 3.1. Пропозиції щодо розроблення основних елементів маркетингової стратегії підприємства
- 3.2. Економічне обґрунтування рекомендацій щодо маркетингової стратегії підприємства

Висновки до третього розділу

Загальні висновки

Список використаних джерел

Додатки

Додаток Г

**Приклад розрахунків основних економічних показників
туристичної агенції „Надія” за 2010-2012 рр.**

Показник	2010	2011	2012	Коефіцієнт росту (2012/2010), %	Коефіцієнт приросту (2012/2010), %
1	2	3	4	5	6
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг), грн.	1 894 724	1 697 166	2 227 720	117,6	17,6
Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг), грн.	1 762 092	1 578 360	2 141 776	121,5	21,5
Фінансовий результат до оподаткування, грн.	132 632	118 806	155 944	117,6	17,6
Чистий прибуток (збиток), грн.	112 737,2	100 985,1	133 052,4	118	18
Кількість персоналу, усього, осіб	4	3	3	75	-25
Середньодобова кількість відвідувачів, осіб	1	1	2	200	100
Кількість обслугованих туристів упродовж року, усього	253	270	285	112,6	12,6
...					

Зразок заяви на затвердження теми дипломної роботи

Завідувачу кафедри туризму
та готельного господарства
проф. Курилу В. С.

(П.І.Б. студента)
студента 5 курсу, спеціальності
«Туризмознавство (туристична
діяльність)»

(форма навчання)

Заява

Прошу затвердити тему дипломної роботи:

дата

підпис студента

Орієнтовна схема відгуку на дипломну роботу

Відгук наукового керівника

на дипломну роботу

(прізвище та ініціали)

(назва теми)

за спеціальністю 7.14010301 „Туризмознавство (туристична діяльність)”

- Актуальність теми
- Відповідність змісту роботи обраній темі
- Повнота, глибина та обґрунтованість рішення поставлених завдань
- Особистий вклад дипломника, рівень його теоретичної підготовки, ініціативність, наполегливість, дисциплінованість, своєчасність виконання завдання, уміння самостійно вирішувати економічні завдання, працювати із спеціальною літературою
- Перспектива впровадження запропонованих рекомендацій у роботу конкретного турпідприємства чи організації
- Характеристика стилю викладу текстуального матеріалу
- Недоліки в змісті і оформленні дипломної роботи
- Відповідність дослідження вимогам, що висуваються до дипломних робіт
- Висновок: Вважаю, що дипломна робота І.І. Іванова може бути прийнята до захисту перед ДЕК.

Відгук підписується керівником дипломної роботи з вказівкою посади, прізвища, ініціалів.

Орієнтовна схема рецензії на дипломну роботу

Рецензія

на дипломну роботу

(прізвище та ініціали)

(назва теми)

за спеціальністю 7.14010301 „Туризмознавство (туристична діяльність)”

- Оцінка актуальності теми
- Новизна постановки та розробки питання
- Використання сучасних методів дослідження
- Аргументованість висновків і обґрунтованість пропозицій
- Особиста участь студента у наведених економічних розрахунках, теоретичній обробці отриманих результатів, формулюванні запропонованих рекомендацій
- Вміння дипломника чітко, грамотно й аргументовано викладати матеріал, правильно його оформлювати.
- Загальна оцінка виконаної роботи

Рецензія підписується рецензентом дипломної роботи з вказівкою посади, прізвища, ініціалів. Підпис завіряється печаткою навчального закладу, установи чи організації, у якій працює рецензент.

Зразок оформлення титульного аркуша дипломної роботи

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-9.02

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
Інститут торгівлі, обслуговуючих технологій та туризму
Кафедра туризму та готельного господарства

Пояснювальна записка

до дипломної роботи
освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»

на тему на тему: «**ОЦІНКА І НАПРЯМИ ПОЛПШЕННЯ
ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА
«КВІТЕНЬ», М. ЛУГАНСЬК**»

Виконав: студент 5 курсу
напряму підготовки
140103 «Туризм»
спеціальності
7.14010301 «Туризмознавство
(туристична діяльність)»

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____ (прізви
ще та ініціали)

Луганськ – 2013 рік

Перелік рекомендованої для використання літератури

1. Абабков Ю. Н. Маркетинг в туризме: Учебник / Ю. Н. Абабков, М. Ю. Абабкова, И. Г. Филиппова – М.: ИНФРА-М, 2011. – 214 с.
2. Андренко І. Б. Фінансово-економічний аналіз підприємств туризму. Підручник / І. Б. Андренко, Н. М. Влащенко. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 308 с.
3. Афонченкова Т. М. Менеджмент і маркетинг туризму: Навч. посібник / Т. М. Афонченкова, О. В. Булюк, Б. П. Масенко та ін. – К. : Ліра-К, 2012 – 364 с.
4. Бабаєв В. М. Управління проектами : Навчальний посібник / В. М. Бабаєв. – Харків : ХНАМГ, 2006. – 244 с.
5. Бабарицька В. К. Менеджмент туризму. Туропереїтинг/ В. К. Бабарицька, О. Ю. Малиновська. – К. : Альтпрес, 2009. – 288 с.
6. Бабкин А. В. Специальные виды туризма / А. В. Бабкин. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2008. – 252 с.
7. Балченко З. А. Бухгалтерський облік в туризмі і готелях України : Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. – К. : КУТЕП, 2006. – 232 с.
8. Батенко Л. П. Управління проектами : Навч. посібник / Л.П. Батенко , О.А. Загородніх, В.В. Ліщинська – К. : КНЕУ, 2003. – 231 с.
9. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України : Навчальний посібник / О.О. Бейдик. – К. : Альтерпрес, 2009. – 400 с.
10. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. / О.О. Бейдик. – К.: Київ, ун-т, 2001. — 395 с.
11. Боголюбов В. С. Экономика туризма / В. С. Боголюбов. – М. : Академия, 2005. – 311 с.
12. Виноградова Т. В. Технология продаж услуг туристской индустрии : учебник для студ. высш. учеб. заведений / Т.В. Виноградова, Н.Д. Загорин, Р.Ю. Тубелис. – М. : Издательский центр «Академия», 2010. – 240 с.
13. Волков Ю. Ф. Интерьер и оборудование гостиниц и ресторанов / Ю. Ф. Волков. – Изд. 3-е. – Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 350 с.
14. Всесвітня туристична організація [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://www.world-tourism.org>
15. География туризма : учебник / под ред. А. Ю. Александровой. – М. : КНОРУС, 2008. – 592 с.

16. Глушко А. А. География туризма. / А. А. Глушко, А. М. Сазыкин. – Владивосток, 2002. – 268 с.
17. Горбылева З. М. Экономика предприятий туризма: учеб.-практ. пособие / З. М. Горбылева. – Минск: БГЭУ, 2011 – 295 с.
18. Долженко Г. П. Экскурсионное дело / Г. П. Долженко. – М., Ростов н Д: МарТ, 2006. – 272 с.
19. Дурович А. П. Маркетинг в туризме : Учеб. пособие / А. П. Дурович. – Минск: Новое знание, 2005. – 496 с.
20. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл / Л. П. Дядечко. – К.: Центр навч. літератури, 2007. – 224 с.
21. Здоров А. Б. Экономика туризма: Учебник / А. Б. Здоров. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 272 с.
22. Екскурсознавство і музеєзнавство: навчальний посібник / В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська. – К.: Альтерпрес, 2007. – 464 с.
23. Економіка підприємства : підручник / За ред. А. В. Шегди. – К. : Знання, 2006. – 614 с.
24. Емельянов Б. В. Экскурсоведение : Учебник / Б. В. Емельянов. – М. : Советский спорт, 2007. – 216 с.
25. Ильина Е. Н. Туроперейтинг : организация деятельности. Учебник / Е. Н. Ильина. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 256 с.
26. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В. Ф. Кифяк. – Чернівці : Книги-XXI, 2003. – 300 с.
27. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму : Підручник для студентів, викладачів ВНЗ. / В. К. Кіптенко. – К. : Знання, 2010. – 502 с.
28. Котлер Ф. Маркетинг. Гостеприимство. Туризм. / Ф. Котлер – М.: Юнити-Дана, 2007. – 1046 с.
29. Крачило М. П. Краєзнавство і туризм. – К. : Вища школа, 1994. – 191 с.
30. Кусков А. С. Туроперейтинг : учебник / А. С. Кусков, В. Л. Голубева. – М. : ФОРУМ, 2009. – 400 с.
31. Ладыженская Р. С. Экономика туризма: Учебное пособие для студентов специальностей гостиничного хозяйства и туризма / Р. С. Ладыженская. – Харьков, 2003. – 214 с.
32. Лук'янова Л. Г. Освіта в туризмі : навч.-метод. посіб. / Л. Г. Лук'янова. – К. : Вища школа, 2008. – 719 с.
33. Лукьянова Л. Г. Рекреационные комплексы : Учеб. пособие / Л. Г. Лукьянова, В. И. Цыбух, под общ. ред. В.К. Федорченко. – К. : Вища шк., 2004. – 346 с.

34. Любіцева О. О. Методика розробки турів. Навчальний посібник / О. О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2003. – 104 с.
35. Макаровська Т. П. Економіка підприємства: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Макаровська Т. П., Бондар Н. М. – К. : МАУП, 2003. – 304 с.
36. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. – К. : Знання, 2008. – 661 с.
37. Мальська М. П. Планування діяльності туристичних підприємств : Навч. посібник / М. П. Мальська, О. Ю. Бордун. – К.: Знання, 2005. – 241 с.
38. Маркетинг туризму: Навч. Посібник. / Г.Б. Мунін, З.І. Тимошенко, Є.В. Самарцев, А.О. Зміюв – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. – 427 с.
39. Масляк П. О. Рекреаційна географія: навч. посіб. / П.О. Масляк. – К. : Знання, 2008. – 343 с.
40. Мельник В. М. Основи економічного аналізу: короткий теоретико-методологічний курс: Навч. посіб. / В. М. Мельник. – К. : Кондор, 2003. – 128 с.
41. Менеджмент в туризме: Учеб. пособие / О.Ю. Тарасова, А.Ю. Сытова, А.Ю. Любомудрова и др. – Тамбов: Издательский дом ТГУ им. Г.Р. Державина, 2011. – 210 с.
42. Менеджмент туризма. Туризм как вид деятельности : Учеб. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 288 с.
43. Методические указания по предмету "Рекреационные комплексы" для студентов заочной формы обучения специальности 7.050201 "Менеджмент организаций" Киевского университета туризма, экономики и права (КУТЭП) / сост. В. К. Федорченко, Л. Г. Лукьянова, Н. С. Нежинская. - К. : И-во КУТЭП, 2002. – 180 с.
44. Мотышина М. С. Менеджмент в социально-культурном сервисе и туризме / М. С. Мотышина, А. С. Большаков, В. И. Михайлов. – М.: Феникс, 2008. – 448 с.
45. Ноздріна Л. В. Управління проектами : Підручник / Л. В. Ноздріна, В. І. Яшук, О. І. Полотай. За заг. ред. Л. В. Ноздріної. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 432 с.
46. Окрепилов В. В. Управление качеством : учебник / В. В. Окрепилов. – М. : Экономика, 2000. – 639 с.
47. Олійник Я.Б. Теоретичні основи туризмології / Я.Б. Олійник, А.В. Степаненко : навч. посіб. для студ. вищ. учбов. закл. – К. : Ника-Центр, 2005. – 316 с.

48. Организация туризма / А. П. Дурович, Н. И. Катушкин. – Минск: Новое знание, 2003. – 347 с.
49. Организация туризма : учебник / под редакцией Н. И. Кабушкина. – Мн. : новое знание, 2003. – 632 с.
50. Основы туристской деятельности : учебник / Г.И. Зорин, Е.И. Ильин, Е.В. Мошняга и др. ; сост. Е.И. Ильина. – М. : Сов. спорт, 2000. – 235 с.
51. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство : Навчальний посібник. / Є.В. Панкова – К. : "Альтерпрес", 2003. – 352 с.
52. Педагогіка туризму. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. проф. Федорченка В.К., проф. Фоменка Н. А., доц. Скрипник В.І., доц. Цехмістової Г.С. – К. : Видавничий дім «Слово», 2004. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourlib.net>
53. Петрович Й. М. Економіка підприємства : підручник / Й. М. Петрович, А. Ф. Кіт, В. В. Кулішов та ін. – Львів : Магнолія плюс, 2004. – 680 с.
54. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: Навч. посібник / П.Р. Пуцентейло. – К.: Центр навч. літератури, 2007. – 344 с.
55. Романов А. А. География туризма / А.А. Романов, Р.Г. Саакянц : Учеб. пособие. – М. : Сов. спорт, 2002. – 464 с.
56. Савина Н.В. Экскурсоведение: Учебно-практическое пособие / Н. В. Савина. – Минск, БГЭУ, 2001. – 132 с.
57. Сазыкин А.М. География туризма / А.М. Сазыкин, А.А. Глушко – Владивосток : изд-во ДВГУ, 2002. – 263 с.
58. Самойленко А.А. География туризма : учеб. пособие / А.А. Самойленко – М. : Феникс, 2006. – 213 с.
59. Соболева Е. А. Финансово-экономический анализ деятельности турфирмы / Е. А. Соболева, И. И. Соболев. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 128 с.
60. Стафійчук В. І. Рекреалогія. Навчальний посібник / В. І. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2006. – 264 с.
61. Формування професійної компетентності фахівця сфери послуг і туризму: навч.-метод. посіб. / В. Т. Лозовецька, Л. Б. Лук'янова, Л. В. Козак та ін.; за ред. В. Т. Лозовецької. – Київ, 2010. – 382 с.
62. Чагайда І. М. Екскурсознавство: Навч. посібник / І. М. Чагайда, С. В. Грибанова Федерація профспілок України ; Інститут туризму. – К., 2004. – 240 с.

Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи для студентів V курсу денної й заочної форм навчання зі спеціальності „Туризмознавство (туристична діяльність)”

Методичні рекомендації мають на меті висвітлити основні положення щодо проведення державної атестації та загальні вимоги щодо змісту та правил оформлення дипломних робіт. Рекомендовано для студентів V курсу денного й заочного відділень спеціальності „Туризмознавство (туристична діяльність)”.

Методические рекомендации к выполнению дипломной работы для студентов V курса дневной и заочной форм обучения по специальности «Туризмозведение (туристическая деятельность)»

Методические рекомендации имеют целью осветить основные положения относительно проведения государственной аттестации и общие требования относительно содержания и правил оформления выпускной дипломной работы. Рекомендовано для студентов V курса дневного и заочного отделений специальности «Туризмозведение (туристическая деятельность)».

Methodical Recommendations for the Implementation of Research Works for the Students of V Year Full-time and Part-time Education Specialty "Turizmovedenie (tourist activity)"

Guidelines are intended to highlight the main points regarding holding the state certification and general requirements for the content and rules of final qualifying work design. It is recommended for the students of V year full-time and part-time education specialty "Turizmovedenie (tourist activity)".

Навчально-методичне видання

ДІТКОВСЬКА Світлана Олексіївна
КОБЗОВА Світлана Миколаївна
МАЛЬЦЕВА Лілія Віталіївна
МЕЛЬНИКОВА Олександра Анатоліївна

Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи
для студентів V курсу денної й заочної форм навчання
зі спеціальності „Туризмознавство (туристична
діяльність)”

За редакцією авторів
Комп'ютерне макетування – С. М. Кобзова

Здано до склад. 06.05.2013 р. Підп. до друку 05.06.2013 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсет. Гарнітура Times New Roman.
Друк ризографічний. Ум. друк. арк. 2,33. Наклад 200 прим. Зам. № 158.

Видавець і виготовлювач
Видавництво Державного закладу
„Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
вул. Оборонна, 2, м. Луганськ, 91011. Тел./факс: (0642) 58-03-20
e-mail:alma-mater@list.ru
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3459 від 09.04.2009 р.